

ISSN 0350-185x

UDK 808

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

LXVI

*У СПОМЕН НА АКАДЕМИКА
ИРЕНУ ГРИЦКАТ*

Уређивачки одбор:

*др Јасна Влајић-Појовић, др Даринка Горџан-Премк,
др Милка Ивић, др Лили Лашкова, др Александар Лома,
др Софија Милорадовић, др Александар Младеновић, др Мирослав Николић,
др Асим Пецо, др Предраг Пипер, др Слободан Ремејихић, др Андреј Н. Собољев,
др Живојин Сјанојчић, др Срејко Танасић, др Зузана Тојолињска,
др Драго Ђујић, др Виктор Фридман*

Главни уредник:

Предраг Пипер

БЕОГРАД
2010

МИЛКА ИВИЋ

Српска академија наука и уметности

ИРЕНА ГРИЦКАТ-РАДУЛОВИЋ

Посвећујем редове који следе особи с којом сам деценијама друговала, а коју сам, због њених сасвим несвакидашњих високих интелектуалних својстава изузетно поштовала.

Да се, на почетку, подсетимо основних биографских података.

Ирена, којој је матерњи језик био руски, по месту рођења (1922. године) била је Београђанка, а по струци сербокроатиста. На одговарајућем факултетском одсеку дипломирала је 1949, а испит за стицање доктората положила 1953. Одмах по дипломирању запослила се у Институту за српскохрватски језик САНУ. Свој рад у њему обављала је прво у звању асистента, а када је, 1969. године, ту службу напуштала, припало јој је звање научног саветника. Од 1969. до 1977. била је запослена у Народној библиотеци СР Србије, где су јој додељиване различите функције, између осталог и обављање дужности начелника Археографског одељења Библиотеке. Године 1973. одликована је Орденом рада са сребрним венцем. Своје пензионисање дочекала је као двоструки академик – била је, наиме, не само члан САНУ већ и Словеначке академије наука.

И пре свог избора у САНУ Ирена је објављивала радове који су јој високо дизали углед међу стручњацима.

Посебно обдарена за осматрања и проникнућа у семантичка својства лексичких јединица, Ирена је, на пример, године 1957, у часопису *Наш језик* (в. *Наш језик* н. с. књ. VIII, 1957, стр. 236–241) публиковала чланак насловљен *Разлике између њредлога ЗБОГ и УСЛЕД*. У њему је (на стр. 237) изнела сасвим тачно запажање да

„услед може стајати само уз именице које значе неко стање, ситуацију, макар и у врло широком смислу по речи“. Разгледањем и разних других бројева како часописа *Наш језик*, тако и часописа *Јужнословенски филолоџ*, публикованих у периоду од 1949. до 1986. године, сусрешћемо се и са низом других правилних запажања којима нас је обдаривала наша драгоценца Ирена.

Када сам, сада већ далеке 1985. године, заједно са Павлом Ивићем и Мирославом Пантићем, поднела меродавнима предлог да се Ирена Грицкат-Радуловић из статуса дописног члана унапреди у статус редовног члана САНУ, ја сам с разлогом, тј. будући да сам је темељито познавала, била потпуно сигурна у то да ће она, у годинама које долазе, и даље обилато обогаћивати српску лингвистику својим научним доприносима; што се, наравно, и догодило! Следећа два рада, на пример, чији наслови гласе *Из историје сџабилџације књижевног језика код Срба после Вукове и Даничићеве реформе* и *О неким особеностима деминуције*, а који су објављивани у часопису *ЈФ* (= *Јужнословенски филолоџ*) у две узастопне године – 1994. и 1995. године (в. *ЈФ* L, 1997, стр. 5–31 и *ЈФ* LI 1995, стр. 1–30), такве су обавештајне садржине да, неоспорно, у највећој могућој мери подижу углед наше домаће истраживачке средине у меродавним иностраним круговима лингвиста.

Изненада се догодило нешто ужасно: Ирена, познати љубитељ шетњи како по околини, тако и по улицама Београда, пала је у постољу, опхрвана ретком, а неизлечивом болешћу.

Увек, међутим, и под тим околностима, начитана, прибрана, бодра духа, водила је са мном често дуге, изванредно занимљиве телефонске разговоре.

Потпуно неочекивано, једног дана, стиже вест: умрла нам Ирена! Туга је моја била преголема.

У актуелном животном трену, кад год ми њена слика на ум дође, ја се присетим стихова које нам је подарио руски песник:

*О милых спутниках, которые наш век
Своим сопутствием животворили,
Не говори с тоской – их нет,
А с благодарностью – были.*
(1822) (В. Жуковский)